

Byvandring

Hamburg/Altona, Sønderborg, Frederiksstad,
Flensborg og i Nordens Wittenberg – Haderslev

19. – 25. juli 2026

5 byer, 5 verdener, 2 lande – alt i en landsdel. De sønderjyske landsdele er fyldt med Danmarkshistorie, kunst, unik arkitektur og fortællinger. Tilbring en eventyrlig højskoleuge med vandringer gennem særlige sønderjyske byrum, og dermed en rejse gennem en mangfoldig landsdels mange forskellige verdener med et fælles historisk omdrejningspunkt. Ugen krydres med foredrag om egnens særlige arkitekturhistorie, musikalske aftensaloner samt Rønshoved Højskoles vante højskolestemning af fællesskab, tradition og fordybelse.

Byerne

- **Hansestad Hamburg** med den gamle danske by **Altona** og arkitektur af C.F. Hansen.
- **Frederiksstad – Nordens Venedig**, en by, der blev grundlagt som et multireligiøst samfund, og som siden dannede skueplads for den sidste større træfning mellem danske og slesvig-holstenere. Mange forskellige religiøse mindretal har i tidernes løb fået ly her – mennonitter, jøder og katolikker. Byen bliver ofte kaldt Nordens Venedig pga. de mange idylliske kanaler.
- **Sønderborg** – byen, der ligger smukt for foden af Dybbøl Banke, er en dynamisk by, der tør gå foran og kan fremvise flotte resultater i striden mellem dansk og tysk arkitektur. Fokus på den særegne blanding af

Jugendstil og Hjemstavnsstil.

- **Havne- og handelsbyen Flensborg** med dens store danske mindretal, Art deco-bygningerne og de smukke gamle huse i Rote Strasse.
- **Haderslev - Nordens Wittenberg**. Reformationen kom allerede til byen i år 1525 – 10 år før resten af Danmark. Byvandring i den levende, historiske domkirkeby.

Foredrag og højskolelivet

- Sangaften med fokus på de bedste sommersange i Højskolesangbogen.
- Frisisk salon med Tote Tante og frisisk Trümmertorte i Gimle.
- Dramatiseret foredrag over Karen Blixens: Syndfloden over Norderney ved Anne Lilballe, skuespiller.
- Sønderjyllands særlige arkitekturhistorie - en fælles kulturarv med bl.a. Jugendstil og nordtysk Hjemstavnsstil. En optakt til turen til Sønderborg.
- Morgenvandring, fællessang, udfordrende morgensamlinger og flaghejsninger.

Velkommen til en klassisk grundtvigsk folkehøjskole

Rønshoved Højskole er en af Danmarks flottest beliggende højskoler. Højskolen ligger ud til Flensborg Fjord midt i det bakkede morænelandskab, der indbyder til skønne vandreture i store løvskove langs fjorden. Stedets beliggenhed giver rige muligheder for udendørsoplevelser, der stimulerer og inspirerer.

Vi lægger vægt på det almendannende, hvor sange fra Højskolesangbogen, gode fortællinger, morgensamlinger, foredrag og fællesskabet er centralt placeret i hverdagen.

Vores kokke gør sig hver dag umage med at servere spændende retter, smagfulde salater og kager – ofte fra det sønderjyske kaffebord.

Højskolen kunne fejre 100 års fødselsdag i 2021 og fremstår flottere end nogensinde. Vi har bygget om og renoveret, så skolen er klar til et nyt århundrede.

Nina og Thue Kjærhus
Forstanderteam

Søndag 19. juli

Ankomst med tog til Gråsten Station. Herefter mulighed for transport til højskolen med vores egen bus kl.15.10.

(Se opdateret ankomsttidspunkt på dsb.dk)

Kl. 15-16.15 Ankomst og indkvartering, samt kaffe og lidt brød i skolens foyer.

Kl. 16.30 **Velkomst og rundvisning ved højskolelærerne. Vi mødes i foredragssalen.**

Gennemgang af de vigtigste punkter i programmet, involverede lærere på kurset bliver introduceret, vi synger et par gode sange og slutter af med en rundvisning på skolen.

Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren

Kl. 18.15 Aftensmad i spisesalen. Denne første aften skal vi have Rønshoved Tapas. Vores kokke har stegt og kogt lokale råvarer; et bugnende spisebord med små lækkerier, kombineret med gode salater og andet godt.

Kl. 20.00 **Aftensamling ved højskolelærer Søren Hviid Pedersen.**

Herefter kaffe og kage med opskrift fra det store sønderjyske kaffebord omkring pejsen i pejsestuen.

Mandag 20. juli

Ingen morgenvandring

Kl. 07.15 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 08.15 **Hanestad Hamburg med den gamle danske by Altona og arkitektur af CF. Hansen.**

I dag skal vi til Hamborg, der er Tysklands næststørste by og har Europas næststørste havn. Vi ser en række af Danmarks berømte arkitekt C. F. Hansens villaer på Palmaille i Altona, som frem til 1864 hørte under den danske konge som hertug af Holsten. Dét var her, den berømte og berygtede Struensee blev stadslæge 10 år før sit skæbnesvangre møde med den sindssyge kong Christian 7. Bygninger og vejnavne i Altona vidner stadig om den danske tid.

Efter et kort visit i Altona fortsætter vi til den historiske Elbtunnel fra 1911, der er et imponerende teknisk mesterværk. Vi vil gå en tur på 437 meter under Elben til et udsigtssted på modsatte side, hvorfra der er et flot vue til Hamborgs skyline.

Herefter slentrer vi langs havnekajen i retning af byens nye vartegn, den imponerende Elbphilharmonie i Hafencity, der i sin arkitektur forener den gamle Hansestad med havet. Hamborg var for mange europæere, også danskere, drømmenes havn, hvorfra over 5 mio. europæere udvandrede til det forjættede land, Amerika, hinsides havet. Vi vandrer gennem den ældste bydel, som blev voldsomt ødelagt under Anden Verdenskrig, og runder af foran den livlige og flotte rådhusplads ved Hamburg Rathaus ved den smukke flod, Binnenalster. Herefter tid på egen hånd. Husk pas. Gåturen vil være på ca. 4 km.

Kl. 18.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren.

Kl. 19.00 Aftensmad i spisesalen

Kl. 20.15 **Sangften med fokus på de bedste sommersange i Højskolesangbogen ved Jesper Kragh, højskolelærer.**

Kl. 21.15 Vi får serveret varme boller med ost i Pejsestuen, Folkvangterrassen og i Foyer.

Tirsdag 21. juli

Kl. 07.30 Morgenvandring eller en frisk svømmetur i Flensborg Fjord.

Kl. 07.55 Vi synger flaget op

Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 09.00 **Morgensamling i foredragssalen**

Du vil her blive udfordret inden for litteratur, musik, filosofi, historie - eller hvad læreren har på sinde. Samlingerne er uafhængige af dagens/kursets tema.

Kl. 10.00 **Heldagstur til Nordens Venedig, Frederikstad og storkeparadiset Bergenhusen.**

I dag kører vi sydpå til "hollænderbyen" også kaldet Nordtysklands Venedig, Frederikstad. En by, anlagt i 1621 mellem floderne Ejderen og Trenen, som en konkurrerende havneby til Hamborg. Mange forskellige religiøse mindretal har i tidernes løb fået ly her - mennonitter, jøder og katolikker. Byen bliver ofte kaldt Nordens Venedig pga. de mange idylliske kanaler. Vi spiser vores medbragte frokost i det danske mindretals menighedshus. Herefter lidt tid på egen hånd. Efter dette pritttoreske besøg går turen videre til Bergenhusen, der ligger i landskabet Stabelholm mellem floderne Ejderen, Trenen og Sorgen. En by, også kaldet storkebyen. Vi tager kaffen her

med udsigten til de mange storkepar, der yngler i de mange reder på husenes tage. Husk pas.

Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren.

Kl. 18.00 Aftensmad i spisesalen

Kl. 20.00 **Frisisk salon med Tote Tante og frisisk Trümmertorte i Gimle.**

Vi skal i aften have fokus på det frisiske mindretal lige syd for grænsen i Nordfrisland. Vi vil høre om deres særlige kulturskatte. Aftenen byder også på Tote Tante - en særlig frisisk drik. Hertil serveres frisisk Trümmertorte. Det hele krydres med udvalgte sange fra Højskolesangbogen.

Onsdag 22. juli

Kl. 07.30 Morgenvandring eller en frisk svømmetur i Flensborg Fjord.

Kl. 07.55 Vi synger flaget op

Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 09.00 **Haderslev - Nordens Wittenberg - byvandring i den levende, historiske domkirkeby.**

Haderslev er en levende historisk by, hvor hvert gadehjørne gemmer på nye, spændende fortællinger. Vi begynder byvandringen i den imponerende Haderslev Domkirke fra det 13. århundrede, der knejser sig over Haderslevs hustage. Det var her i byen, at reformationen kom til byen allerede 10 år, før end i Danmark. Hvorfor? Det bliver du klogere på.

En tur i Haderslev osrer også af brostensbelagte gader, velbevarede huse fra 1500-tallet, men også de karakteristiske gavlhuse bygget i slesvigsk stil frem til 1700-tallet, som dem man også kender fra Amsterdam. Få også fortællingen om det historiske Hansborg Slot, et firefløjet renæssanceslot og arkitekten Von Oberberg og den smukke slots vandmølle, som i dag er indrettet som teater. Vi kommer også forbi Hertug Hans Kirke med dens særlige alterparti og med kirkevindue helt tilbage fra stiftelsen af kirken i 1569 – alt dette krydret med moderne historie – den heroiske kamp i Haderslev mod tyskerne den 9. april 1940. Efter en velfortjent frokostpause går vi de ca. 4 km til Sdr. Starup Kirke. En rigt udsmykket kirke anlagt før Domkirken i Haderslev på en idyllisk landeplads lige ned til Haderslev Fjord. Anlagt af vikingerne som transitroute over land til Ribe. Vores vandring hertil er en historisk vandring på Caminoen på Haderslev Næs, der binder de 7 landsbykirker sammen. Vandringen går over den idylliske Starup Hede.

- Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren.
Kl. 18.00 Aftensmad i spisesalen
Kl. 19.30 **Dramatiseret foredrag over Karen Blixens: Syndfloden over Norderney ved Anne Lilballe, skuespiller.**
Syndfloden over Norderney foregår over en nat i sensommeren 1835 her på vestkysten, lige syd for grænsen i Nordfrisland. En stormflod har ramt og har oversvømmet det østfrisiske badested Norderney. Under evakueringen bringes fire mennesker ved et tilfælde sammen, da de overlader deres redningsbåd til en nødstedt bondefamilie og selv søger nattely på et høloft for at vente på, at morgengryet tillader redningsaktionen at fortsætte. En dramatisk historie skrevet af Karen Blixen og dramatiseret i dag for os af skuespiller Anne Lilballe.
Herefter kaffe og kage med opskrift fra det sønderjyske kaffebord. Det hele serveres i pejsestuen og Folkvang samt på vores nye udsigtsterrasse.

Torsdag 23. juli

- Kl. 07.30 Morgenvandring eller en frisk svømmetur i Flensborg Fjord.
Kl. 07.55 Vi synger flaget op
Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen og madpakke til frokost.
Kl. 09.00 **Morgensamling i foredragssalen**
Kl. 10.00 **Havne- og handelsbyen Flensborg med dens store danske mindretal, art nouveau-bygningerne og de smukke gamle huse i Rote Strasse.**
I dag skal vi på byvanding i denne gamle danske og charmerende middelalderby Flensborg, lige syd for den nuværende grænse. Her går vi gennem den gamle, danske Nørreport. På vores vej mod middelalderbyen og Nørretorv vil vi se den specielle arkitektoniske blanding af stilarter som findes hér. Fra Bismarcks sociale boligbyggeri til den specielle Art Nouveau stil, som også er unikt og rigt repræsenteret i Flensborg. Vi skal også se det gamle handelskvarter Rote Strasse med dens specielle, gamle staldhuse. Men ikke mindst skal vi se den gamle danske kirkegård med de danske soldatergrave og den hjemvendte Istedløve. Vi tager mad og kaffe med. Der vil også blive lagt lidt tid ind på egen hånd. Husk pas.
Kl. 19.00 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren.
Kl. 19.30 Aftensmad i spisesalen

- Kl. 20.30 **Aftensamling omkring kortfilmen: Noldes landskab.**
En flot naturfilm om Tøndermarsken. En film af Carl C. Christiansen og med musik af Valdemar Rasmussen. Filmen varer 28 min.
Herefter boller med ost i pejsestuen og Folkvang samt på vores nye udsigtsterrasse.

Fredag 24. juli

- Kl. 07.30 Morgenvandring eller en frisk svømmetur i Flensborg Fjord.
Kl. 07.55 Vi synger flaget op
Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen
Kl. 09.00 Morgensamling i foredragssalen
Kl. 10.00 **Foredrag om Sønderjyllands arkitekturhistorie ved tidl. museumsinspektør Peter Dragsbo.**
En fælles kulturarv: Foredrag om tyske og danske bygningers specielle arkitektur i det sønderjyske byrum. De sønderjyske byer er på mange måder domineret af en anden arkitektur, end vi ser i resten af Danmark. Dette skyldes Sønderjyllands specielle placering og fremmedherredømmet fra 1864 til 1920. Foredraget vil være en optakt til turen i eftermiddag.
- Kl. 12.00 Frokostbuffet i spisesalen
Kl. 13.15 **Byvandring i perlen Sønderborg med den særegne blanding af Jugendstil og Hjemstavnsstil.**
Byvandring i Sønderborg, hvor vi fokuserer på den specielle blanding af dansk og tysk arkitektur, som findes i byen som en konsekvens af, at middelalderbyen Sønderborg blev bombet af prøjserne i 1864. Her er Marinestationen, Sønderborghus og Statsskolen interessante eksempler herpå. Herudover skal vi se noget af det middelalderlige repræsenteret ved det store slot og kirken, mens den nyeste arkitektur er repræsenteret ved Alsion og Universitetet. Vi tager kaffen med.
- Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren.
Kl. 18.00 **Festmiddag.** Vores kokke forkæler os med en flot 3-retters menu. Aftenen går herefter over i Gæt en højskolesang og andet godt.

Lørdag 25. juli

Kl. 07.55 Vi synger flaget op

Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 08.50 **Kort morgensamling og farvel i pejsestuen.**

Vi samles, synger de sidste højskolesange og siger farvel.

Herefter afsked og afrejse, så man kan komme med bussen fra højskolen kl. 10.30 og med toget fra Gråsten Station ca. kl. 11.00. Se dsb.dk for opdateret afgangstid.

Vi forbeholder os ret til ændringer i programmet.

Eksempel på et værelse i Møllers Hus

Praktiske oplysninger

Tilmelding

Du tilmelder dig nemt på vores hjemmeside www.ronshoved.dk under "Korte kurser". Du kan vælge mellem at betale online eller at få en regning.

Tilmelding er bindende, hvilket betyder, at vi ikke kan refundere pengene ved afbud. Vi anbefaler derfor, at du tegner en afbestillingsforsikring ved f.eks. Europæiske Rejseforsikring.

Priser

Dobbeltværelse pr. person med bad på gangen:	5.995,-kr.
Dobbeltværelse pr. person med eget bad:	6.695,-kr.
Enkeltværelse pr. person med bad på gangen:	7.195,-kr.
Enkeltværelse pr. person med eget bad:	7.895,-kr.

Kontoret hjælper dig gerne med at finde en makker, så du for det første kan spare de penge som et enkeltværelse jo koster ekstra, men også for at du kan få muligheden for at lære en ny at kende.

Beløbet dækker kost & logi inkl. linned og håndklæder samt alle udflugter og programsatte punkter.

Rejsen til Rønshoved med offentlig transport

Vi ligger tæt på IC-linien. Der købes togbillet til Gråsten. Det tager 2½ time fra Århus og 3½ time fra København (med direkte tog hver 2. time). Fra Gråsten tager bussen (nr. 110) kun 15 min.

Vi kan også tilbyde at hente dig med vores bus i Gråsten kl.15.10. Prisen vil være 50,-kr., som du betaler direkte til chaufføren i bussen. Det samme kan vi tilbyde på hjemrejsen med togafgang ca. kl.11.00. (Se dsb.dk for at se opdateret togankomst/togafgang).

Rønshoved Højskole
Højskolen ved Flensborg Fjord